

■ Ἡ πορεία μας ἀπὸ τὴν Ἀνάστασι στὴν Πεντηκοστὴ (ε')

Ἀνάστασις - Φῶς - Ἀγαλλίασις Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Θεοτόκος

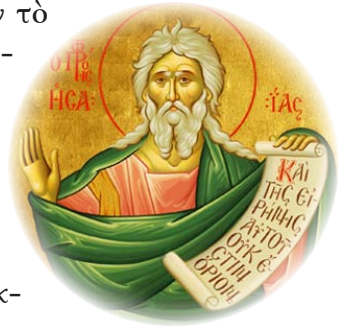
*«Φωτίζου, φωτίζου, ἡ Νέα Ἱερουσαλήμ·
ἡ γὰρ Δόξα Κυρίου ἐπὶ Σὲ ἀνέτειλε.
Χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου Σιών·
Σὺ δέ, Ἀγνή, τέρπου Θεοτόκε,
ἐν τῇ Ἐγέρσει τοῦ Τόκου Σου».*

Ἦ Νέα Ἱερουσαλήμ, Ἐσὸν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, **φωτίζου, ναί!** φωτίζου, **διότι** ἡ λαμπρότης τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποιος ἀνεστήθη ἐνδόξως, ἀνέτειλε εἰς Σὲ καὶ Σὲ πλημμυρίζει ἀπὸ Φῶς. **Τώρα** λοιπόν, ὦ Νέα Σιών, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, χόρευε πνευματικὰ καὶ σκίρτα ἀπὸ ἀγαλλίασι. **Ὅμως** καὶ Σὺ, Ἀγνή Θεοτόκε, ἄς χαίρης καὶ εὐφραίνεσαι, γιὰ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Υἱοῦ Σου.

**Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου,
Ἑρμηνεῖα εἰς τὸν Εἰρμὸν τῆς Ὁδῆς Θ'
τοῦ Κανόνος τοῦ Πάσχα,
Ποιήματος Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ**

Ἀκούσας ὁ Θεσπέσιος οὗτος [Ἰωάννης Δαμασκηνὸς] τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν νὰ λέγη: «Ἀντλήσατε ὕδωρ... ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ Σωτηρίου» (Ἡσ. ιβ' 3)· «πηγαὶ δὲ σωτηρίου» νοοῦνται αἱ Θεῖαι Γραφαί, κατὰ τοὺς Ἑρμηνευτάς· διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀντλήσε μὲν ἕως τῶρα πολλὰ νοήματα ἐκ τῶν Θείων Γραφῶν, καὶ ἐπότισε μὲ αὐτὰ τοὺς πνευματικοὺς κήπους τῶν ἁσματικῶν του Κανόνων,

ἀντλεῖ δὲ τώρα ἀπὸ τὸν ἴδιον Προφήτην τὸ ῥητὸν ἐκεῖνο, τὸ λέγον: «Φωτίζου, φωτί-
ζου, Ἰερουσαλήμ· ἦκει γάρ σου τὸ φῶς,
καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν»
(Ἦσ. ξ' 1)· καὶ τοῦτο μελουργεῖ εἰς τὸν
παρόντα Εἰρμόν, ὀλίγον ὑπαλλάξας
αὐτό, καὶ λέγει:

• **Ω** Νέα Ἰερουσαλήμ, Καθολικὴ Ἐκ-
κλησία τοῦ Χριστοῦ, φωτίζου, φωτίζου.

Διπλασιάζει τὸ ῥῆμα τοῦτο ὁ ποιητής, ἓνα μὲν διὰ τὸ βέβαιον τοῦ φωτισμοῦ, καὶ ἄλλο διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς· συνειθίζουσιν γὰρ τόσον οἱ βεβαιώνοντες ἓνα πράγμα, ὅσον καὶ οἱ ὑπερβολικῶς χαίροντες, νὰ διπλασιάζουσιν τὸν αὐτὸν λόγον· ὅθεν εἶπε καὶ ὁ Μέγας Γρηγόριος: «Ἐγκαίνια, ἐγκαίνια, ἡ πανήγυρις, ἀδελφοί· λεγέσθω γὰρ πολλάκις ὑφ' ἡδονῆς» (Λόγος εἰς τὴν Καινὴν Κυριακὴν).

• **Φ**ωτίζου, λέγω, διότι εἰς Ἐσὲ ἀνέτειλεν ἡ δόξα Κυρίου· δόξα δὲ Κυρίου, κατὰ μὲν τὸν Θεόδωρον, εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ: «Νῦν» γὰρ φησιν, «έδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰω. ιγ' 31)· κατὰ δὲ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, εἶναι ἡ Θεότης τοῦ Χριστοῦ, ὡς εἶπεν ὁ Παῦλος: «Ὁ Πατὴρ τῆς δόξης» (Ἐφ. α' 17), ἦτοι τῆς Θεότητος· ἢ κατ' ἄλλους, δόξα Κυρίου εἶναι τὸ θεῖον Φῶς καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ προσώπου Αὐτοῦ, κατὰ τό: «Καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς (τοὺς ποιμένας δηλ.)» (Λουκ. β' 9)· καὶ τὰ τρία γὰρ ταῦτα ἀνέτειλαν εἰς Ἐσέ, ὧ ἐξ Ἐθνῶν Ἐκκλησία.

• **Ἰ**να [μὲ ἀποτέλεσμα] οἱ Ἰουδαῖοι μὲν, οἱ φαινόμενοι ὅτι βλέπουν, οὐ μὴ ἴδωσι, κατὰ τὴν Προφητείαν τοῦ Ἠσαίου, ὁ δὲ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει (ἦτοι ὁ Ἐθνικός), ἰδῆ τὸ μέγα τῆς θεογνωσίας Φῶς· εἰς ἐκείνους μὲν γὰρ τοὺς Ἰουδαίους ἐκρύβη μᾶλλον ὁ τῆς δικαιοσύνης Ἥλιος Χριστὸς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, ἐπειδὴ ἀπὸ ἐκείνους θανατωθεῖς, ἐκρύβη καὶ ἐβασίλευσεν ὑποκάτω εἰς τὴν δύσιν τοῦ τάφου καὶ Ἄδου· εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς ἐξ Ἐθνῶν πιστεύοντας ἀνέτειλε, διότι ἐγνωρίσαμεν τὴν ἀνατολὴν τῆς Θεότητός Του, καὶ ἐλλάμφθημεν μὲ τὸ φῶς τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς.

• **Λ**έγει δὲ ὁ Μελωδὸς πρὸς τὴν Νέαν Σιών καὶ νὰ χορεύη πνευματικῶς καὶ νὰ ἀγάλλεται διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Νυμφίου Της Χριστοῦ, ἐπειδὴ ἡ τοῦ Χριστοῦ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις εἶναι καὶ ἰδικὴ Της.

Εἵτα καὶ πρὸς τὴν Θεοτόκον ἐπιστρέφει τὸν λόγον, οὐ ματαιῶς οὐδὲ παρέργως τοῦτο ποιῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ δεῖξῃ ὅτι ὁ Εἰρμὸς οὗτος εἶναι τῆς ἐνάτης Ῥωδῆς, τῆς ὁποίας Μελουργὸς καὶ ἀρχηγὸς καὶ ποιήτρια ἐστάθη ἡ Κυρία Θεοτόκος, καὶ διὰ τοῦτο λέγει πρὸς Αὐτὴν:

• **Κ**αὶ Σὺ, Θεοτόκε, τέρπου καὶ χαίρε διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Υἱοῦ Σου· καθὼς γὰρ πρότερον ἐμβῆκε ῥομφαία λύπης εἰς τὴν καρδίαν Σου

διὰ τὸ Πάθος καὶ τὸν Θάνατον τοῦ Υἱοῦ Σου, κατὰ τὴν Προφητείαν τοῦ Συμεῶν· οὕτω καὶ τώρα εἶναι δίκαιον νὰ χαίρης καὶ νὰ τέρπεσαι Ἐσὺ πρώτη περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ αὐτοῦ Υἱοῦ Σου, καθὼς καὶ προεφήτευσας εἰς τὴν Ῥωδὴν Σου λέγουσα: «Ἠγαλλίασεν τὸ πνευμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτηρῇ μου» (Δουκ. α' 47).

* * *

Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα πρέπει ἡ Θεοτόκος νὰ χαίρη σήμερον περισσότερο καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας Μυροφόρους.

Πρῶτον, διότι Αὐτὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πρωτύτερα ἔλαβε τὸ εὐαγγέλιον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Υἱοῦ Της·

Δεύτερον, διότι Αὐτὴ πρωτύτερα ἀπὸ ὅλους εἶδεν ἀναστάντα τὸν Υἱὸν Της καὶ ὠμίλησε μὲ Αὐτόν, καὶ τῶν ἀχράντων Αὐτοῦ ποδῶν ἤψατο·

τρίτον, ἐπειδὴ δι' Αὐτὴν ἀνοίχθη ὁ Τάφος·

καὶ **τέταρτον**, διότι εὐηγγέλισεν εἰς Αὐτὴν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ὁ συνήθης [οἰκεῖος] Αὐτῆ καὶ Εὐαγγελιστῆς Ἀρχάγγελος Γαβριήλ.

• **Τ**αῦτα δὲ πάντα ἀποδεικνύει καὶ βεβαιοῖ ὁ μέγας τῆς Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ἐν [τῷ Λόγῳ] τῇ Κυριακῇ τῶν Μυροφόρων, οὕτω λέγων:

«Ἔστι δὴ τε συνεσκιασμένως παρὰ τῶν Εὐαγγελιστῶν ἀπαγγελλόμενον, ὅπερ ἀνακαλύψω πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην. **Τ**ὸ γὰρ τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως εὐαγγέλιον πρώτην πάντων ἀνθρώπων, καθάπερ καὶ προσῆκον ὑπῆρχε καὶ δίκαιον, ἡ Θεοτόκος παρὰ τοῦ Κυρίου ἐδέξατο, καὶ Αὐτὴ Τοῦτον ἀναστάντα πρὸ

πάντων εἶδε, καὶ τῆς Αὐτοῦ ὁμιλίας ἀπήλαυσε, καὶ οὐκ εἶδεν ὀφθαλμοῖς μόνον Αὐτόν, καὶ αὐτήκοος Αὐτοῦ γέγονεν, ἀλλὰ καὶ χερσὶν ἤψατο πρώτη καὶ μόνη τῶν ἀχράντων Ἐκείνου ποδῶν, κὰν οἱ Εὐαγγελισταὶ ταῦτα πάντα φανερώς οὐ λέγουσι, μὴ θέλοντες τὴν Μητέρα προφέρειν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μὴ τοῖς ἀπίστοις ὑποψίας ἀφορμὴν δῶσιν. **Ἐ**πει δὲ νῦν ἡμῖν χάριτι τοῦ Ἀναστά- ντος πρὸς πιστοὺς ὁ λόγος ... λόγον διδόντος τοῦ εἰπόντος “Οὐδὲν κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται”, καὶ τοῦτο φανερωθήσεται”.

• **Κ**αθ’ ἐξῆς δὲ ὁ Ἅγιος ἀποδεικνύει διὰ πολλῶν, συμβιβάζων τοὺς Θεῖους Εὐαγγελιστάς, τοὺς περὶ τῶν Μυροφόρων διαλαμβά- νοντας, ὅτι ἡ Θεοτόκος πρώτη ἠξιώθη τὰ ἀνωτέρω. **Ἐ**πειτα λέγει καὶ ταῦτα:

«**Ἐ**μοὶ δὲ δοκεῖ καὶ δι’ Αὐτὴν πρώτην (τὴν Θεοτόκον) τὸν ζω- φόρον ἐκεῖνον ἀνοιγεῖν Τάφον· (δι’ Αὐτὴν γὰρ πρώτην καὶ δι’ Αὐτῆς πάντα ἡμῖν ἀνέφκται, ὅσα ἐπὶ τοῦ Οὐρανοῦ ἄνω, καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω), καὶ δι’ Αὐτὴν τὸν Ἄγγελον οὕτως ἀστράπτειν, ὡς καὶ τῆς ὥρας ἔτι σκότῳ κατεχομένης ὑπὸ δαψιλεῖ ταύτην τῷ τοῦ Ἀγγέλου φωτὶ μὴ τὸν Τάφον ἰδεῖν κενὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐντάφια, κατὰ κόσμον τε κείμενα καὶ πολυειδῶς μαρτυροῦντα τῷ ἐνταφιασθέντι τὴν Ἔγερσιν. Ἦν δ’ ἄρα καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἄγγε- λος, αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Γαβριήλ».

• **Σ**υμφώνως λέγει ὁ Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος ἐν τῷ Συναξα- ρίῳ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα:

«**Κ**αὶ πρῶτον μὲν ἡ Ἀνάστασις τῆ τοῦ Θεοῦ Μητρὶ γνώριμος γίνεται, ἀπ’ ἐναντίας καθήμενη Τάφου, ὡς φησὶν ὁ Ματθαῖος, σὺν τῇ Μαγδαληνῇ· ἀλλ’ ἵνα μὴ ἡ Ἀνάστασις ἀμφιβάλοιτο διὰ τὴν πρὸς τὴν Μητέρα οἰκείωσιν, οἱ Εὐαγγελισταὶ φασί· πρῶτον φαίνε- ται τῇ Μαγδαληνῇ Μαρία».

□

